

Austevoll kommune
postmottak@austevoll.kommune.no

Bergen, 9. juli 2020

Denne klagen vert sendt av FNF Hordaland på vegne av Naturvernforbundet Hordaland, Norsk Ornitologisk Forening Hordaland fylkeslag og Norsk Botanisk Forening, Hordaland.

Klage på vedtak i detaljreguleringsplan for gnr. 46/0007 og 46/0170 Haukanes

Plan ID 46252016006 og 462520150011

FNF Hordaland påklagar Austevoll kommune sin avgjersle av detaljreguleringsplanane for gnr. 46, bnr. 0007 og 0170 med omsyn til etablering av næringsverksemd som vil medføre store og irreversible inngrep i eit område med store biologiske verdiar på land og sjø. Viktige moment i klagen vår kan summerast i fyljande punkt:

- Vedtaka tek ikkje omsyn til at det er vesentlege naturverdiar som vil gå tapt ved realisering av planane. Utredningane for landarealet har vesentlege manglar, og konkluderer feil med omsyn til verneverdige og raudlista naturtypar.
- Kartlegginga av artsmangfald er utilstrekkeleg gjennomført, og føre-var-prinsippet er ikkje nytta ved kunnskapsmangel ut frå Naturmangfaldslova.
- Det er funne nye raudlista artar som er sårbare eller nært truga, som hubro og makrellterne, likeeins sukkertareskog, som er ein truga naturtype, og som vil bli skadelidande ved utfylling i sjø av det planlagde kråkebolleprosjektet.
- Klimaeffektar ved øydelegging av myr og gamal skog er ikkje vurdert i høve til desse naturtypane sin viktigheit for karbonlagring. Inngrepet medfører øydelegging av eit verneverdig myrområde som lagrar store mengder karbon, opptil fire-fem gonger så mykje som skogen i området.
- Samfunnsnytta ved tiltaka i planane er ikkje veid opp mot ulempene for natur og miljø, slik det kravs etter lova ved dispensasjonar frå overordna plan (i dette tilfellet utfylling i sjø) og etter forskrift om konsekvensutgreiing av 2017.
- Det er ikkje gjort ei vurdering av den samla belastninga og den regionale verneverdien av heile området, fordi dei ulike planområda ikkje er vurdert samla, eller saman med Biofokus AS sine resultat for det tilgrensande området i nord.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
hordaland@fnf-nett.no | Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen | 41 35 33 83
organisasjonsnummer 918 407 855 | www.fnf-nett.no/hordaland

- Det er ikkje tatt omsyn til i kunnskapsinnhentinga at naboareal innanfor næringsområdet vil bli vesentleg påverka av dei store utsprengingane som er naudsynt for planen om kråkebolleoppdrett. Det er heller ikkje tatt omsyn til at det søkt om frivillig skogvern for naboareal til næringsområdet.
- Austevoll kommune manglar ein naturmangfaldsplan, og i Miljødirektoratet sin kartløyising for økologiske grunnkart er Austevoll ikkje kartlagt. Dette skulle tilsei at kommunen bør vera særskild forsiktig med utbygging av urørt areal.
- Det vart gitt for kort tid frå dei to plansakene var ferdigbehandla i Plan- og byggesaksutvalget til dei kom opp i Kommunestyret. Gitt omfanget av saksdokumenta, kan dette utgjere eit demokratisk problem i prosessen fram til avgjersle i plansakene.

Innleiing

I kommuneplanen for Austevoll er eit større område på austsida av Huftarøy sett av til næringsverksemd, og det er utført detaljregulering av to parsellar til landbasert akvakultur og annan landbasert næring, mellom anna oppdrett av kråkeballar. Desse planane har vore til behandling i fleire år og høyringsrundar før dei var til endeleg behandling i juni 2020. Den 18. juni 2020 vedtok Austevoll kommune detaljreguleringsplanen for dei to eigedomane på Haukanes, som vil føre til svært store inngrep på areal med store biologiske verdiar både på land og i sjø.

Det aktuelle området på land er dekkja av kupert skog av typen boreonemoral regnskog (kystfuruskog), med to tjern og områder med myr. I sjø er det sukkertareskog, skjær med hekkelokalitetar for sjøfugl, og truleg oppvekstområde for fleire fiskeartar. Detaljreguleringsplanen omfattar etablering av eit oppdrettsanlegg for kråkeballar som vil medføre at ein stor del av fjellgrunnen under furuskogen blir sprengt vekk og fylt ut i sjøen. Om lag 50 % av anlegget vil liggja på ei slik fylling, og resten på land. I forbindelse med utfylling i sjø er det å lese i planen at det i det aktuelle sjøområdet «*ikke er vurdert å være vesentlige verdier*», og at «*en fylling kan være positivt for det biologiske mangfoldet i sjø*». Dette vitnar om stor uforstand om konsekvensar av naturinngrep. FNF vil i denne klagen påpeike ei rekkje svakheiter ved utgreiingsarbeidet, både når det gjeld registrering av artar og naturtypar, vurdering av naturverdiar og vurdering av konsekvensar.

Naturverdiar i reguleringsområdet

Næringsarealet til dei to parsellane er totalt 254 dekar på land, og utgjer om lag halvparten av heile næringsområdet som er avsett her i kommuneplanen. Heile næringsområdet er kupert skog av type boreonemoral regnskog (kystfuruskog), med større område med fattigmyr og nedbørsmyr (Oddvar Skre pers. komm). Størstedelen av landarealet er eldre furuskog av typen boreonemoral regnskog, med innslag av gamal furu med antatt alder opptil 200+ år og med høgt innslag av regnskogartar. I tillegg er det to små tjørn innanfor dei to delplanane med tilhøyrande våtmark. Både boreonemoral regnskog og nedbørsmyr er raudlista, i høvesvis kategoriane VU (sårbar) og NT (nær truga). Skogen innanfor det regulerte området er gamal og av høg bonitet, og har vore nytta til å ta ut materialar til båtbygging minst 150 år bakover i tid (I.J. Byberg, pers. komm.) Dei største furuene har ein omkrins i brysthøgde på inntil 220–250 cm (Spikkeland 2017 og Klepsland & Hertzberg 2020). Delar av skogen som er avsett til næringsformål har fleire store og gamle einerbuskar som er opptil 7-8 meter høge, såkalla søyleiner, og dei største ospene har ein stammediameter på opptil 60 cm. Det er eit relativt stort artsmangfald av lav og mosar på grunn av det oseaniske klimaet (Arnor Gullanger, pers. komm.).

I samband med ein søknad om frivillig skogvern har uavhengige ekspertar på fuktkrevjande lav og mose frå Biofokus gjennomført ein synfaring på nabotomta til kråkebolleprosjektet innanfor næringsområdet i kommuneplanen. Her vart det stadfesta at skogen er gamal og raudlista

boreonemoral regnskog med furu som dominerande treslag, og at skogen er verneverdig (Klepsland & Hertzberg 2020).

Om lag 18 % av det arealet som er avsett til næring i kommuneplanen for Haukanesmarka, er myr og tjern, i alt ca. 90 dekar, og det meste av dette vil bli sterkt påverka eller øydelagt av planlagd utbygging. Myr er viktig i klimasamanheng, fordi myr kan lagra opptil fire til fem gonger så mykje karbon frå atmosfæren som skog, og reknast i dag som ein verneverdig naturtype (Kyrkjeeide mfl. 2020). Myra har og andre kvalitetar, til dømes som rasteplass for fugl. Kråkebolleprosjektet har gjennomført ei konsekvensutgreiing sidan det her er planlagt ei massiv utfylling i sjø som går utover kommuneplanen. Men klimamessige tilhøve, gjennom skog og myr sitt bidrag til konservering av karbon i området, er ikkje vurdert. Dette er det særleg fokus på i den komande klimaplanen til regjeringa for å nå klimamålet i 2030, og Miljødirektoratet føreslår no å stramme inn reglene for bygging i myr og gamal skog, i tillegg til at myr allereie er forbode å nytta til jordbruksformål (Solvang 2020). Arealendringar førar til store karbonutslepp, og i ein nyleg utgitt rapport av Bartlett (2020), såg ein eit klart samsvar mellom forvaltningspraksis og karbonutslepp. Kommunen argumentera med at arealendringa er i samsvar med vedteken kommuneplan. Men eit så stort inngrep i eit sårbart naturområde bør også vurderast i forhold til naturmangfaldlova, noko som ikkje er blitt gjort for heile næringsområdet i kommuneplanen. Konsekvensvurderinga og ROS-analysen av næringsområdet vart ikkje gjennomført på ein tilfredsstillande måte av folk med naturkompetanse i arbeidet med kommuneplanen då naturtypar og artsmangfold her vart angitt med «ingen merknader» (<https://www.austevoll.kommune.no>). Tiltaket er difor i strid både med kravet til kunnskapsbasert forvaltning og føre-var-prinsippet i Naturmangfaldlova (§8 og 9). For å prøva å sleppa unna dette kravet, har kommunen stykka opp reguleringa av næringsområdet i fleire mindre delplanar; dette er også kritikkverdig då det biologisk verdifulle området ikkje vert vurdert under eit.

Innanfor det regulerte området er det 1.75 km strandlinje. I overkant av 30 prosent av arealet i Norges strandsoner er prega av inngrep (<https://www.ssb.no>), og planane i Haukanesmarka fremmer ytterlegare nedbygging av Norges natur. Sivilombudsmannen granska nyleg dispensasjonar for bygging i strandsona, og er kritisk til dagens «frie» bruk av dispensasjon som regel snarare enn unntaket (Sivilombudsmannen 2019). Forumet oppfordrar til minst mogleg utbygging av strandsona i planområdet, og oppfordrar kommunen til å ta ansvar for naturen.

Raudlista arter i reguleringsområdet

Innan influensområdet til reguleringsplanen er det observert i alt seks raudlista planter, nemleg villeple (VU), kystskriftlav (VU), kystvortelav (VU), ringstry (NT), hornstry (NT) og gul pærelav (NT) (Henriksen & Hilmo 2015, <https://artskart.artsdatabanken.no>). I tillegg er tyrivoksskinn (VU) registrert i tilsvarende skogtype noko nord for influensområdet, og det er difor ikkje usannsynleg at den også vil kunne opptre på læger av furu også innan planområdet. Dei siste åra har det også vore fleire observasjonar av hubro som er sterkt trua (EN) innanfor planområdet. I sjø er det registrert sørleg sukkertareskog som også er sterkt trua naturtype (EN). Vi ser også eit klart potensial for at det kan finnast andre raudlista artar frå ulike organismegrupper innafor influensområdet, men at desse vart oversett i den tematisk avgrensa konsekvensutgreiinga. Ein bør også merke seg at verdivurderinga av området er gjort berre ut frå botaniske registreringar, mens kunnskapsgrunnlag i høve t.d. til insekt og andre virvellause dyr må reknast som heilt fråverande.

Manglande vurderingar om samfunnsnytte

Ifylgje lovverket, mellom anna Plan- og bygningslova, skal ulempene med eit naturinngrep vegast opp mot fordelane for samfunnet av inngrepet. Dette er ikkje gjort i dei to planane. Planane er vedteke med utgangspunkt i næringsutvikling, og det er ikkje gjort nokon kalkylar som syner grad av

samfunnsnytte eller kor sannsynleg det er at planane vil bidra til samfunnsnytte. Kråkebolleprosjektet har fått lov til å gå utover kommuneplanen med ein stor utfylling i sjø. I dag er Plan- og bygningslova utforma slik at kommunen berre kan gi dispensasjon dersom fordelane ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene. Dette er ikkje sannsynleggjort i planarbeidet.

Konsekvensar for naturmangfald på land og i ferskvatn

Arealet på land som planen omfattar, er samansett av både myr og boreonemoral regnskog (kystfuruskog). I Austevoll kommune sitt plandokument står det at «Kystfuruskog er korkje ein utvalt naturtype eller ein raudlista naturtype». Det er klart det kan vere forvirrande når DN handbok og NiN-systemet i enkelte høve brukar ulik namnsetjing og også ulike kriteria for inndeling av naturtypar. Det som er udiskutabelt er at også i følge dei føresetnadane som ligg til grunn for den reviderte raudlista frå 2018, er skogen i Haukanesmarka ein verdifull og raudlista naturtype (boreonemoral regnskog (VU)). Det er difor nødvendig med særleg grundig kartlegging av naturmangfald for å gje eventuell utbygging legitimitet, då mesteparten av den omtalte kystfuruskogen vil gå tapt ved ei eventuell utbygging. Gjenverande skogareal vil få endra økologiske forhold. Nødvendige forhold knytt til stabil luftfuktigheit, som grunna fragmentering og auka kanteffekt blir ustabile, vil kunne medføre tap av trua regnskogsartar i også den attverande skogen. Vi har følgjande kommentarar til den konsekvensanalysen som vart gjort i juli 2016 og seinare utvida av Rådgivende Biologer AS:

- Innsamling og kartlegging av biologisk materiale, til dømes lav, mose, insekt og ferskvassorganismar, bør utførast av ekspertar på desse organismane. Det same gjeld fuglar og hjortedyr, som bør observerast på tidspunkt der ein kan få maksimal informasjon ut av synfaringa. Skogsområdene i planområdet er sannsynlegvis viktige trekk- og beiteområde for hjortevilt og er ikkje undersøkt (Overvoll & Steinsvåg 2006).
- Fleire fugleartar som ikkje er nemnt i konsekvensutgreiinga, er observert i influensområdet for utbygginga. Det gjeld skogsfugl, havørn, makrellterne og hubro (E. Haveland, pers. komm.). Hubro er ein sterkt truga art (EN) (Artsdatabanken 2018).
- Funksjonsområdet for fisk og andre ferskvassartar er truleg undervurdert i konsekvensanalysen. Det er sannsynlegvis førekomst av ål (VU) i tjørnene i planområdet, men desse er ikkje undersøkt. Blodigle (NT) er observert i Bjellandsvatnet, som ligg 2.7 km nordvest for planområdet. Den kan spreia seg med hjort og paddar, og kan difor potensielt finnes i tjørnene i planområdet.
- Formuleringa «*Naturtypene kystfuruskog på land og skjelsand i sjø er begge utbreidde utanfor planområdet og vil såleis ikkje gå heilt tapt*» er avslørande. Det inneber at omsynet til naturmangfald, inkludert raudlista naturtypar, kan settast til side inntil naturtypen er blitt endå meir truga, noko som inneber høg risiko på sikt. Ei slik tankegang vil føre til ei bit-for-bit nedbygging av naturen vår, og bryter med NML §10 med omsyn til økosystemtilnærming og samla belastning.
- Insekt er i sterk tilbakegang i Europa, også i Norge, og burde ha vore inkludert i kartlegginga, men her er det ingen vurderingar om insekt.

Kommentarar til tilleggssrapport

- Den siste synfaringa som Rådgivende Biologer AS gjorde i august 2019, held etter vår meining ikkje mål når det gjeld terrestriske verneverdiar (Blanck 2019), men berre når det gjeld marine verdiar (Todt 2019). Ekspertar på mose og lav er påkravd, sidan det i den kystnære furuskogen på Vestlandet finns sjeldne artar som ikkje finns andre stader i Nord-Europa. I dette tilfellet framstår det som om kartlegginga vart gjort av personell utan spesialkompetanse på

regnskogar med lav og mosar, noko som er heilt avgjerande for utfallet. Tilleggsundersøkinga omfatta heller ikkje fauna på land.

- Ein stor feil ved tilleggsundersøkinga er at trass i at fire av dei raudlista artane som til då var funne i influensområdet på land (hornstry, ringstry, kystskriftlav og gul pærelav) er karakteristiske for fattig boreonemoral regnskog, så er denne naturtypen utelaten i verdivurderinga. I etterkant av tilleggsundersøkinga er området kvalitativt synfart i mai 2020, der ein også fann to av dei raudlista artane (gul pærelav og kystskriftlav) (sjå **vedlegg 1**). I tillegg til dette må det nemnast at Biofokus i 2019 fann kystvortelav (VU) mindre enn 20 m nord for planområdet.
- Fuktkrevjande mosar er ikkje nemnt i rapporten, til dømes dvergperlemose og småhinnemose, som begge opptre på furu. Det same gjeld andre artar som finnast på bergveggar og jordfaste steinar, som hinnebregne, småhinnemose, kystkorallav, kysttvebladmose, purpurmose, taglmose, rugledraugmose og ulike levermosar. Eventuelt potensial for desse og andre fuktkrevjande lav og moseartar vart ikkje vurdert eller avvist. I tillegg til dei ovanfor nemnde raudlisteartane fann Biofokus også lavartane *Micarea alabastrites*, *Micarea synotheoides* og småhinnemose på furu (Klepsland & Hertzberg 2020). Alle desse artane er rekna som kjenneteiknande artar for fattig boreonemoral regnskog.
- Det blir argumentert med at naturtypen «Kystregnskog» ikkje finst i NiN2-databasen, men boreonemoral regnskog må etter definisjonen i NiN2 ha dominans av bartre, og er med andre ord kystfuruskog, berre omdøpt, og kan nå inkludere kystgranskog. Artsdatabanken har sett naturtypen boreonemoral regnskog på raudlista, og denne naturtypen kan også inkludere kystfuruskog dersom denne har ein rik kryptogamflora (Blom et al. 2015, Gaarder et al 2013). Ein slik flora er til stades i Haukanesmarka.

Konsekvensar for marint naturmangfald

Rådgivende Biologer AS (Todt & Tverberg 2019) har gjort ei konsekvensvurdering av naturmangfaldet i sjøen på austsida av det aktuelle området mot Bjørnafjorden, med ei grundig kartlegging av algar i tiltaks- og influensområdet for utbygginga. Også førekomsten av sjøfugl er vurdert, mens fisk og andre førekomstar av marine organismar ikkje er vurdert. FNF-Hordaland har følgjande kommentarar:

- Rapporten frå Rådgivende Biologer AS dokumenterer at det er bra førekomstar av sukkertare, men det vert ikkje påpeika nokon stad at sørleg sukkertareskog er raudlista som sterkt truga (EN) (Todt & Tverberg 2019).
- Konsekvensar for fisk er ikkje godt nok vurdert. Fiske etter makrell og sei er nemnt, men Ytre Gjengo og Gjengene er også ein god lokalitet for fiske etter torsk og ein god hummarfiskeplass. Informasjon kan innhenta ved intervju med lokale fiskarar.
- Den marine konsekvensutgreiinga har ikkje vurdert dei grunne sjøområda som potensielle oppvekstområde for torsk. Det blir nemnt at det ikkje er funne ålegras, som også er ein viktig naturtype, men det burde ha vore nemnt at også grunne områder med sand- og grusbotn med sukkertare er svært viktig for torskeyngelen.
- Kysttorskbestanden på Vestlandet er på eit historisk lågt nivå, og Fiskeridirektoratet vil vurdere totalfreding av utvalde område i gytetida frå Lindesnes til Stad, på same måte som den innførte fredinga av torsk i ulike område frå svenskegrensa til Lindesnes i 2019. Difor er det viktig at området der ein har tenkt å dumpa utsprengte massar i sjøen utanfor utbyggingsområdet, blir undersøkt med tanke på at det kan vera oppvekstområde for torskeyngel. Det er kjent frå før at Austre Storebøvågen er eit gyteområde, og sørgåande straumar vil då kunna føra torskelarvar mot planområdet.

- I plandokumentet blir det påstått at «en fylling kan være positivt for det biologiske mangfoldet i sjø». Dette er fullstendig feil, og i strid med konklusjonane frå Rådgivende Biologer AS, som konkluderer med at utfylling i sjø har negativ konsekvens for naturmangfaldet (Todt & Tverberg 2019). Omsynet til torskeyngelen og sukkertaren er alt nemnt, men også den raudlista pepperalgen kan bli skadelidande.
- Registreringar i Artskart viser at oter (VU) no er fullt etablert i faunaen i Austevoll. Dei grunne områda gjev gode tilhøve for å fange fisk, og strendene med bergskorter og ur har god tilgang på mogelege yngleplassar.

Andre kommentarar

- Grunneigar som har areal som grensar opp til det aktuelle planområdet, og med nokolunde tilsvarende topografi og vegetasjon, har fått delar av eigedomen vurdert med tanke på frivillig skogsvern (Klepsland & Hertzberg 2020). Her vart det konkludert med at området var i øvre sjikt av lokalt verneverdig. To separate parsellar vart vurdert, ein av dei innanfor næringsområdet og med grense til planen for kråkebolleoppdrett, mens den andre er nord for Sagvatnet som er nord for næringsområdet. Faktorar som trekte ned verdien var m.a. oppstykkka areal (delt i to teigar) og dårleg arrondering på grunn av dette. Dei same raudlisteartane som vart funne i området for frivillig skogvern, vart også funne i det tilgrensande planområdet sør for dette. Dersom heile det ubygde arealet aust for fylkesveg 546 mellom Haukanes og Sandvikhamnen hadde vorte vurdert under eitt, ville truleg verdiskåren vore nær opptil regional verneverdi.
- Makrellterne (EN) er registrert hekkande på fleire skjær i det grunne sjøområdet som vert påverka (<https://artskart.artsdatabanken.no>). Det er også komne nye opplysningar om at makrellterna til tider kan hekke på dei inste skjæra (Eidvin Haveland, pers. komm.) Det er i tillegg gjort hekkefunn av fiskemåse (NT) på det yste skjæret. Dei inste av desse skjæra vil forsvinne i den planlagde utfyllinga, som også vil kome svært nær dei ytre skjæra.
- I vurderingane av samfunnsnyttan av kråkebolleprosjektet er det ikkje gjort nokon eigentleg konsekvensanalyse av skadeverknadene på natur og miljø, berre at det vil skapa 25-35 arbeidsplassar (Spikkeland 2017). Denne samfunnsnyttan er ikkje sett opp mot dei potensielle skadeverknadene, og det er heller ikkje lagt fram noko analyse av lønsemda av kråkebolleproduksjonen. Erfaringane frå andre liknande anlegg for kråkebolleoppdrett tyder ikkje på at dette vil bli nokon økonomisk suksess, og i så fall sit Austevoll kommune att med ein øydelagt natur og utan dei lova arbeidsplassane. Marknadene til kråkebollar finns hovudsakeleg i Asia, og klimautslepp i samband med dette må og inn i vurderingane av samfunnsnyttan.
- For den sørlege detaljplanen (gnr. 46/0170 m.fl) vil vi spesielt trekkje fram at tjørna med tilhøyrande våtmark og myr ser ut til å vere tenkt attfylt, som etter vårt syn er eit svært skadeleg naturinngrep ut frå innverknaden på faunaen av virvellause dyr og i høve til fjerning av karbonlagrande jordsmonn. Våtmarksområdet rundt tjørna er i overkant av 11 dekar. Totalt vil opptil 30 dekar med myr og våtmark kunne verte nedbygd i dette delområdet. Rumpetroll av paddar er observert i det nordlegaste tjørna i planområdet ved synfaring 30. mai 2020 av Terje van der Meeren.
- FNF-Hordaland sluttar seg elles til vurderingane som er gjort av biolog og havforskar Terje van der Meeren i sine høyringsutsegn, og at det bør vurderast på nytt om næringsområdet i Haukanesmarka eigentleg er eigna til næringsformål. Det blei aldri gjort nokon skikkeleg konsekvensvurdering i samband med kommuneplanen av 2013, og heller ingen synfaring. Den såkalte analysen blei utført av Tippetue Arkitekter AS i 2011 (Austevoll kommune 2013), som

truleg utan å ha sett området noterte «ingen merknader» på natur og miljø, og utan å nemna at området er svært kupert og lite eigna til næring utan massive utsprengingar og borttransport av massar. Austsida av Huftarøy framstår i dag som i svært stor grad upåverka av større industrielle inngrep. Reguleringsplanen inneber utsprenging av eit stort krater i landskapet, og ei stor utfylling i eit verdifullt grunt sjøvassområde.

- Det biologiske mangfaldet i Haukanesmarka er mangelfullt dokumentert, slik det alt er påpeika av Terje van der Meeren i tidlegare høyringsuttale frå 2019 og 2020. Vedtaket av Austevoll kommunestyre er difor gjort på sviktande grunnlag. Den siste revisjonen av naturtypar i Artsdatabanken og funn av raudlista indikatorartar for boreonemoral regnskog tilseier at Haukanesmarka bør få endra status frå næringsområde til LNF-område i nytt utkast til kommuneplan. Dette vil sikre allereie observerte raudlista artar og naturtypar mot akutt påverknad i området. Tap av leveområde med påfølgjande reduksjon av biologisk mangfald er av FN i dag vurdert å vera eit større trugsmål enn klimaendringane, og dei tempererte regnskogane, som den boreonemorale furuskogen tilhøyrer, er sjeldne i global målestokk. Ein bør også merke seg at Sunnhordland er det området i landet med størst kjent areal med boreonemoral regnskog, men det er også truleg det området med størst utbyggingspress mot denne naturtypen. Til dømes vil planlagd utbygging av E39 kunne føre til store inngrep på mange lokalitetar av naturtypen. Vi håpar at politikarar og forvalting både sentralt og lokalt kan ta inn over seg at dei her forvaltar ein naturarv som er unik også i global samanheng.
- Det er ikkje vurdert godt nok om det er førekomst av raudlista nedbørsmyr (NT) i planområda med tilhøyrande influensområde. Nedbørsmyr er vanskeleg å stadfeste og krev god fagekspertise og erfaring. Fleire av myrene i området ligg høgt i terrenget med svak skråning mot lågare terreng. I nedbørsmyr kan furu danne tresjikt, og observerte arter i planområdet som mellom anna tranebær og myrull, er typiske for nedbørsmyr. Sjølv tyttebær og krekling kan førekome i nedbørsmyr på tuene. Det kan faktisk være en del lyngvekstar som toler uttørking og minimalt med næring, på slike tuer som har vekt seg så høge at de berre blir våte ved nedbør. Slike tuer er det mange av på myrene i planområda (**sjå vedlegg 1**).
- Skogarealet nord for detaljplanområdet vart av Biofokus karakterisert som ei blanding av fattig boreonemoral regnskog og gamal kystfuruskog (eldre furuskog med innslag av biologisk gamal skog) (Klepsland & Hertzberg 2020). I noverande situasjon utgjer innslaga av regnskogartar dei viktigaste verdiane, men det er også innslag av gamalskog/daudved-arter. Når skogen eldast vidare vil skogen i planområdet gje livsgrunnlag for enno fleire artar i denne kategorien. Truleg kan fleire delar av planområdet også klassifiserast tilsvarande som dei tilgrensande områda mot nord.
- Austevoll kommune manglar ein naturmangfaldsplan, og i Miljødirektoratet sin kartløyising for økologiske grunnkart er Austevoll ikkje kartlagt. Dette skulle tilsei at kommunen bør vera særst forsiktig med utbygging av urørt areal. Austevoll kommune har heller ikkje vurdert alternative areal til dei to planane som kunne vore mindre øydeleggjande for natur og miljø.
- Dei to plansakene vart behandla i Plan- og byggesaksutvalget 16. juni 2020 og i Kommunestyret 18. juni 2020, noko som gjev berre to dagar til å setje seg inn i saksdokumenta. Dette er for kort tid gitt omfanget av saksdokument, og kan utgjere eit demokratisk problem.

Konklusjon

Planområdet har fleire raudlista arter som er sårbare eller nært trua, men også to artar som er sterkt trua (hubro og makrellterne). Det er registrert sukkertareskog som er ei svært trua naturtype. Den planlagde kråkebollelokaliteten utgjer ein stor trussel mot tareskogen som kan øydeleggast ved utfylling i sjø. Store deler av planområdet er dekkja av verneverdig boreonemoral regnskog, som truleg

fungerer som trekkområde for hjortevilt. Det er også sannsynlegvis ål og padde i dei to tjerna i planområdet. Bevaring av myr er eit viktig klimatiltak, og ein bør av den grunn ikkje gjere arealinngrep i myr. Myra er også eit viktig leveområde for fleire artar. Strandsonene i landet minkar og strandsona i planområda burde difor vernast mot utbygging.

På bakgrunn av viktige og verneverdige naturverdiar som finnast i planområda konkluderer FNF-Hordaland at Austevoll kommune bør skrinleggja detaljreguleringsplanen for gnr. 46/0007 og 46/0170. Alternativt bør det utførast ei ny konsekvensanalyse, der heile næringsområdet vurderast under eit med ein meir grundig registrering av naturtypar og artar, i tråd med kommentarane gitt ovanfor. I tillegg meiner FNF at Haukanesmarka allereie ut frå nåverande kunnskap bør omdefinierast frå næringsområde til LNF-område. Dei få fordelane ved utbygging av dei vedteke planane og etablering av ein kråkebollelokalitet, kan ikkje vega opp for dei store og irreversible inngrepa det vil medføre i sårbar og verneverdig natur.

Vennleg helsing,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Silje Elvatun Sikveland

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsgesamhelsorganisasjonar i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsgesamhelsinteressene i fylket. Per i dag er det elleve organisasjonar tilslutta FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Norsk Ornitologisk Forening Hordaland fylkeslag, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krins av Norges Speiderforbund. Sammen representerer organisasjonane rundt 40.000 medlemmer i Hordaland.

Kopi til: Fylkesmannen i Vestland, Terje van der Meeren, Inger Johanne Byberg.

Referansar

Artsdatabanken 2018. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Henta 06.07.2020 frå <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>

Austevoll kommune 2013. ROS-analyse og konsekvensutredning innspill. Tippetue Arkitekter AS. Henta 09.07.2020 frå https://www.austevoll.kommune.no/_f/p1/i1a8b9f96-52d3-4888-8ce5355167a69ebc/kp_2013_ku_del_4.pdf

Bartlett, J., Rusch, G.M., Kyrkjeeide, M.O., Sandvik, H. & Nordén, J. 2020. Carbon storage in Norwegian ecosystems (revised edition). Norwegian Institute for Nature Research. NINA Rapport nr. 1774b, 66 sider, ISBN 978-82-426-4604-0.

Blanck, C.J. 2019. Haukanes, Austevoll kommune. Verdivurdering etter Naturmangfoldloven. Rådgivende Biologer AS, Notat til Abo Plan & Arkitektur, 6 sider.

Blom, H.H., Gaarder, G., Ihlen, P.G., Jordal, J.P. & Evju, M. 2015. Fattig boreonemoral regnskog – et hotspot-habitat. Sluttrapport under ARKO-prosjektets periode III – NINA Rapport 1169. 97 sider.

Gaarder, G., Blom, H.H., Flynn, K.M. & Moe, B. 2013. Kystfuruskog i Noreg. Eigna som utvalde naturtyper etter naturmangfoldlova? Miljøfaglig Utredning Rapport 2013-41, 105 sider.

Henriksen, S.& Hilmo, O. 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Versjon 1.2. 193 sider.

Klepsland, J.T. & Hertzberg, M. 2020. Naturverdier for lokalitet Kvernavatnet, registrert i forbindelse med prosjekt Frivillighetsvern 2019. NaRIN faktaark. Biofokus, 6 sider.

Kyrkjeeide, M.O., Bartlett, J., Rusch, G., Sandvik, H. & Nordén, J. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer (revidert utgave). Norsk institutt for naturforskning. NINA Temahefte 76b, 44 sider.

Overvoll O. & Steinsvåg M.J. 2006. Viltet i Austevoll. Austevoll kommune og Fylkesmannen i Hordaland. MVA rapport 4/2006, 41 sider + vedlegg.

Spikkeland, O.K. 2017. Del av gnr 46, bnr 7, Haukanes. Kråkebollen, Austevoll kommune. Konsekvensutredning naturmangfold. KU-rapport Opus Bergen 46 sider.

Sivilombudsmannen 2020. Sivilombudsmannen starter undersøkelser av dispensasjonspraksis i strandsonen. Henta 09.07.2020 frå:

<https://www.sivilombudsmannen.no/aktuelt/sivilombudsmannen-starter-undersokelser-av-dispensasjonspraksis-i-strandsonen/>

Solvang, T.M. 2020. Professor er kritisk til regjeringens plan for å redde naturområder. Henta 09.07.2020 frå: <https://www.nrk.no/norge/slik-vil-regjeringen-hindre-at-natur-odelegges- -professor-er-skeptisk-1.15048039>

Todt, C. 2019. Utbygging av næringsområde på Haukanes – Vurdering av behov for tilleggsundersøkelser av oppvekstområde for kysttorsk. Brev til Opus Bergen AS, Rådgivende Biologer AS, 5 sider.

Todt, C. & Tverberg, J. 2017. Utfylling i sjø ved Ytra Gjengo, Austevoll kommune. Risikovurdering av sediment og konsekvensvurdering for marint naturmangfold. Rådgivende Biologer AS, rapport 2491, 45 sider, ISBN 978-82-8308-393-4.

Van der Meeren, T. 2019. Høringssvar til Gnr 46 bnr 0170 m.fl Haukanes. Detaljreguleringsplan til 2. gangs handsaming (DokumentID: 18/13191 PlanID: 1244 20150011), 8 sider.

Van der Meeren, T. 2020. Høringssvar til: Detaljreguleringsplan for gnr 46 bnr 0007 Haukanes til 2. gangs høring (PlanID: 462520160006) og gnr 46 bnr 0170 m.fl Haukanes. Detaljreguleringsplan til 3. gangs handsaming .(PlanID: 462520150011), 14 sider.

Vedlegg

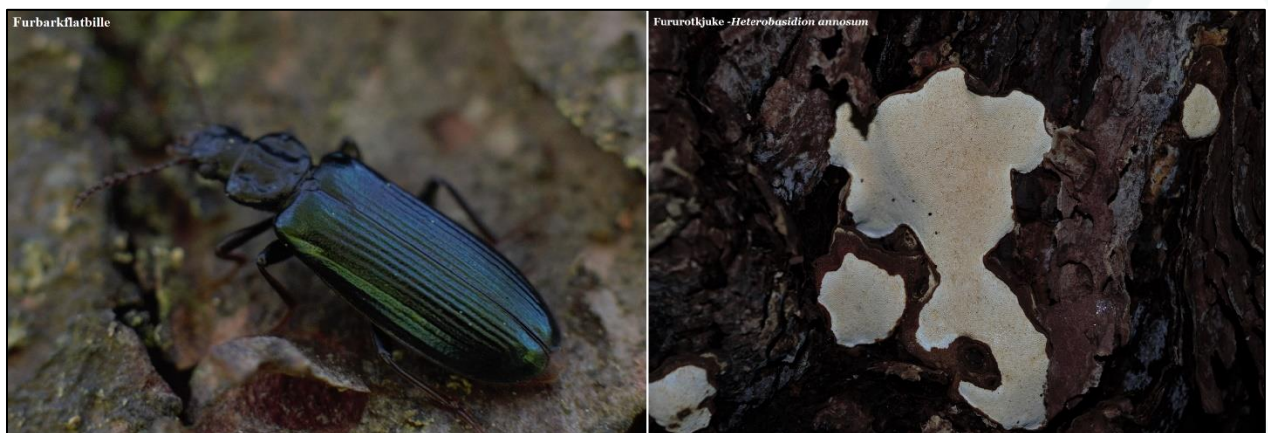
Vedlegg 1. Artar og naturtypar observert ved kvalitativ synfaring den 30. mai 2020. Foto: Arnor Gullanger.

Lavartar observert på rogn nordvest i planområdet nær tjern.

Oppe til venstre: gul pærelav (NT), oppe til høgre: vanleg rurlav, nedst til venstre: kystskriftlav (VU), nedst til høgre: ubestemt slimsopp.

Artar observert i gamal furuskog nær nordgrense for planområdet

Gamal furuskog gjev livsgrunnlag for eit stort artsmangfald av insekt og soppantar. Her representert ved furubarkflatbille (til venstre) og fururotkjuke (*Heterobasidion annosum*) (til høgre). Funne nær nordleg grense av planområdet ovanfor den brattaste skråninga mot aust, ca. 40 moh. Observert innafør det arealet som er tenkt utspregd.

Observasjonar i influensområdet like nord for planområdet

Bildane viser funn frå influensområdet like nord for planområdet. Nede i bratt skråning mot sjøen ble det observert furugadd som har gjeve næring til ulike insektarter, som også har vorte mat for hakkespetter (bilde til venstre og nedst til høgre). Legg også merke til den kraftige eineren til venstre i bildet (venstre). Her finst også parti med noko rikare jordsmonn som gjev vekstvilkår for litt meir krevjande plantar som til dømes kusymre (oppe til høgre).

Myr i planområdet for kråkebolleoppdrett

Bildet til venstre viser mogleg nedbørsmyr nord i planområdet for kråkebolleoppdrett. Til høgre er det en detalj frå myra med tranebær og torvmose.